

EUROPOS PARLAMENTAS

SPECIALUS LEIDINYS

**2006 m. birželio 15-16 d.
EUROPOS VADOVŲ TARYBA
Briuselis**

**PIRMININKO p. JOSEP BORRELL FONTELLES KALBA
PIRMININKAVIMO IŠVADOS**

02/S-2006

Vadovybės generalinis direktoratas

(Intranet) <http://www.europarl.ep.ec/bulletins> (Special Edition 2006)
(Internet) <http://www.europarl.eu.int/bulletins> (Special Edition 2006)

\\EPADES\PUBLIC\SOMMET\2006

PIRMININKO KALBA

EUROPOS PARLAMENTO PIRMININKO JOSEPO BORRELLIO FONTELLESO KALBA

Europos Vadovų Taryba, 2006 m. birželio 15–16 d., Briuselis

Ponios ir ponai, valstybių ir vyriausybių vadovai,

dar kartą kreipiuosi į Tarybą Europos Parlamento vardu.

Darau tai, reikšdamas susirūpinimą padėtimi, kurioje atsidūrė Europos Sąjunga.

Sąjungos kasdienis darbas vyksta įprastai. Viskas kaip visada. Tačiau ES kamuojančios jos dydžio, teisėtumo ir veiksmingumo problemos šiuo metu rimtesnės nei tada, kai buvo pasirašyta Nicos sutartis. Šios problemos pinasi tarp savęs, ir taip susidaro užburtas ratas.

Tai pripažinti dar nereikia pasiduoti europesimistinėms nuotaikoms. Tai nereikia mėgti krizes, pone Barroso.

Prieš metus prasidėjęs apmąstymų laikotarpis baigėsi nepasiekus konsensuso dėl Sutarties dėl Konstitucijos ateities. Nebuvo parengtas ir joks atsarginio plano.

Ratifikavimo procesas tęsiasi, tačiau ratifikavusių valstybių skaičius, įskaitant Suomiją, nepasiekė dvidešimties. Pripažįstame, atrodo, kad kai kurios valstybės narės, kurios Sutarties dar neratifikavo (jų, ko gero, daugiau nei trys), nepernelyg veržiasi ją ratifikuoti. Taip pat žinome, kad nei Prancūzija, nei Nyderlandai neketina dar kartą balsuoti dėl to paties Sutarties teksto – nei prieš, nei po jose įvyksiančių kitų rinkimų.

Taigi, atrodo, kad problemos, kurios, viena, kyla dėl ratifikavimo proceso, o antra dėl pakartotinio svarstymo bei naujų derybų, verčia laukti.

Taigi, jūs nuspręsite pratęsti apmąstymų laikotarpį. Esant tokioms aplinkybėms, tai ir reikia daryti. Tačiau nepakanka plaukti pasroviui. Apmąstymus reikia derinti su veiksmis.

Reikia laukti, bet svarbu neatidėliotinai veikti.

Parlamentas pripažįsta, kad reikia laukti, tačiau taip pat žino, kad reikia ir neatidėliotinai veikti.

Laukti mes galime, tačiau neamžinai.

Vakar priimtoje rezoliucijoje Parlamentas paragino iki 2007 metų pateikti aiškų pasiūlymą dėl Sutarties dėl Konstitucijos ateities ir iki 2009 metais vyksiančių rinkimų į Europos Parlamentą rasti sprendimą.

Vadinasi, tuo pat metu reikia veikti keliais frontais.

PIRMININKO KALBA

Pirmiausia turime tęsti ratifikavimo procesą. Antra, turime išsaugoti Sutartyje dėl Konstitucijos pasiūlytą institucinę sistemą. Trečia, turime sukurti ambicingesnę politiką, pasitelkdami turimas institucijas ir priemones, kol turėsime geresnes.

Pastarasis klausimas daugiausia priklauso nuo jūsų politinės valios.

Ką padarėme per pastaruosius metus?

Ponios ir ponai, Tarybos nariai,

mes visi dalyvavome turiningose ir gyvybingose diskusijose, kurios vyko visoje Europoje su mūsų piliečiais ir tarp mūsų institucijų ir kurias organizavo Komisija, Europos Parlamentas, vyriausybės, nacionaliniai parlamentai ir įvairios pilietinės visuomenės grupės.

Piliečiai mums atsiuntė daug laiškų, kartais vienas kitam prieštaraujančių. Iš įvairių šalių sostinių buvo gauta daug skirtingų pasiūlymų, tačiau jų sutarimo klausimu pasiekta mažai.

Išgirdome nuogastavimus, kurie jau buvo akivaizdūs referendumų Prancūzijoje ir Nyderlanduose metu.

Globalizacija kelia žmonėms baimę. Teisūs jie ar ne, tačiau 47 proc. europiečių mano, kad ji kelia pavojų. Per trejus metus žmonių, kurie mano, kad globalizacija suteikia įvairių galimybių, skaičius nuo 56 proc. sumažėjo iki 37 proc.

Viena paskui kitą einančios plėtros bangos kelia žmonėms nerimą. Tarptautinė konkurencija nėra lengvas dalykas. Socialinės apsaugos sistemoms kyla pavojus. Imigracija ir senėjanti visuomenė reikalauja didelių išbandymų. Energija brangsta, o išteklių tampa vis mažiau patikimi. Kyla grėsmė identitetui. Greta mūsų esantys regionai itin nestabilūs. Terorizmo grėsmė šiandien yra didesnė nei tada, kai buvo pasirašyta Nicos sutartis.

Iki šiol išgirdome nedaug kritikos dėl Sutartyje dėl Konstitucijos numatytų institucinių aspektų, kurių pagrindiniai išdėstyti pirmojoje jos dalyje.

Europiečiai nusivilia tuo, kad Europos yra per daug ten, kur ji nėra reikalinga, ir per mažai ten, kur jos reikia labiausiai.

Europiečiai menkai tesuvokia Sąjungos pranašumus. Pastebima ne Europos teikiama nauda, o jos kuriamos problemos ar nepriimti sprendimai. Mūsų dar laukia didžiulis uždavinys, jei ketiname šviesti savo piliečius.

Vis dėlto tikiu, kad, jeigu norėtume apibendrinti diskusijas su savo piliečiais, sukurtume naują Lakeno deklaraciją.

Beveik viskas, ką išsakėme ar išgridome per šiuos svarstymų metus, jau išdėstyta 2001 m. gruodžio mėn. priimtoje Lakeno deklaracijoje, kuri buvo Sutarties dėl Konstitucijos ištakos.

Norėdamas pailustruoti savo žodžius, pateiksiu keletą citatų.

„Europa turi prisiimti atsakomybę valdant globalizaciją“.

„Piliečiai tikisi daugiau rezultatų, geresnės reakcijos į praktines problemas (...), didesnio ES vaidmens užtikrinant teisingumą ir saugumą, kovojant su tarpvalstybiniu nusikalstamumu, kontroliuojant migracijos srautus.“

„Piliečiai taip pat nori matyti rezultatus užimtumo, skurdo ir socialinės atskirties mažinimo srityse, taip pat ekonominės ir socialinės sanglaudos srityje.“

Problemiška yra ne klausti, bet atsakyti. Ne nustatyti diagnozę, bet gydyti.

Ponios ir ponai,

Europos Parlamentas mano, kad Nicos sutartis nėra tas dokumentas, kuris leistų ES atsakyti į piliečių nerimą ir poreikius. Jis yra tvirtai įsitikinęs, kad mes negalime tęsti plėtros proceso, kol sutartyje yra numatyta tokia institucinė sistema.

Negalima toliau statyti namo, jei nesi tikras, ar tvirti jo pamatai. Tai pripažinti nereiškia prieštarauti plėtrai, tai reiškia apsvarstyti sąlygas, kurios reikalingos, kad plėtra vyktų.

Plėtra ir galimybės priimti naujas nares

Viena iš temų, dėl kurios kilo daugiausia diskusijų pastaraisiais metais, buvo plėtra. Tai susiję su ES galimybės priimti naujas nares klausimu, kuris taip pat įtrauktas į mūsų darbotvarkę.

Plėtra ir plėtros bangos su visomis jas lydintiomis problemomis buvo pagrindinis streteginis Europos integracijos pasiekimas. Aš, kaip ispanas, tai žinau iš savo patirties.

Plėtra Europos žemynui suteikia politinio stabilumo ir ekonominės gerovės. Ji sustiprina mūsų galimybes duoti atsaką globalizacijai ir paverčia mūsų svajonę – suvienyti Europą taikiomis priemonėmis – realybe.

Hitlerio, Stalino ir pietų Europos karinių diktatūrų atsikratymas buvo gyvybiškai svarbi moralinė būtinybė.

Nepaisydami to, taip pat pripažįstame, kad plėtra – tiek pastaroji, tiek būsima, – yra didesnės įvairovės šaltinis.

Konstitucijos šūkis buvo „vienybė įvairovėje“, tačiau teisėta svarstyti, kiek įvairovė suderinama su veiksminga Sąjunga.

Šiandien Europa yra mikrovisata. Pajamos viename regione gali būti 20 kartų didesnės nei kitame. Šalys turi skirtingą istoriją, dėl kurios atsiranda skirtingas požiūris į pasaulį ir į pačią Europą.

Taigi vienbalsiai priimti susitarimus itin sunku. O kai mums tai pavyksta, susitarimai būna žemo lygio, veikiau keliantys nepasitenkinimą nei išsprendžiantys problemas.

PIRMININKO KALBA

Sąjungos dydžio neatitinkančios taisyklės neveiksmingos, o dėl neveiksmingumo prarandamas teisėtumas. Sąjunga gali prarasti savo pasiektų rezultatų teisėtumą. Galiausiai Europos piliečiai gali nebepripažinti jos teisės veikti, netgi tose srityse, kuriose jos sukuriama pridėtinė vertė būtų pati didžiausia.

Kiekvienos sistemos pajėgumas plėstis yra ribotas. Tai priklauso nuo jos gebėjimo plėstis taip, kad didėjimas nemažintų veiksmingumo.

Štai kodėl Europos Parlamentas teigia, kad pagal Nicos sutartį įstojus Rumunijai ir Bulgarijai Europos Sąjungos tolesnė plėtra nebebus įmanoma.

Tai dar viena priežastis, kodėl turime įveikti Konstitucijos aklavietę ir gebėti suteikti Balkanams tokią Europos perspektyvą, kokią jiems pasiūlėme.

Turime reformuoti savo institucinę sistemą, kad išvengtume padėties, kai atsiranda vis daugiau ir daugiau europiečių, bet lieka vis mažiau ir mažiau Europos.

Turime užtikrinti, kad Europos geografinė plėtra netrukdytų siekti jos politinių tikslų.

Plėtos ir integracijos procesai nėra dvi alternatyvios galimybės. Jie papildo vienas kitą, tačiau reikia išlaikyti jų pusiausvyrą. Kaip ten bebūtų, Europa bus šių dviejų procesų skirtingo tempo rezultatas.

Žinome, kad piliečiai mato nuolat besiplečiančios Europos, jos vis neaiškesnių tikslų ir vis blogiau pritaikytų jų siekimo priemonių neatitiktį.

Ką reikia padaryti?

Tęsti ratifikavimo procesą

Pirmiausia turime tęsti ratifikavimo procesą.

Europos Parlamentas ir pagrindinės Europos politinės partijos ragina Tarybą skatinti tęsti ratifikavimo procesą tose šalyse, kuriose jis dar nebaigtas.

Pasiekę tam tikrą lygmenį turėsime paskelbti, kad procesas baigtas, suskaičiuoti, kiek šalių ratifikavo sutartį, ir tada atitinkamai veikti.

Vienybė būtina, tačiau tai ne tas pats, jei nepasirašiusių šalių yra dvi, trys, ar mažiau nei penkios.

Konstitucijos sutarties visuotinio susitarimo ir institutinės sistemos išlaikymas

Europos Parlamentas dar kartą patvirtina savo prieštaravimą bet kokiam daliniam tarptautinio susitarimo taikymui pagal sutarties projektą ir tiki, kad turi būti laikomasi jame siūlomoms institucijų sistemos.

PIRMININKO KALBA

Parlamentas džiaugiasi, jog sutinka su Komisija dėl Nicos sutarties nepakankamumo. Daugelis iš jūsų sakėte tą patį. Pagrindinių Europos partijų lyderiai patvirtino šį požiūrį.

Sutartis dėl Konstitucijos nėra norinčiųjų bendrą požiūrį į Europą pateikti viename visa apimančiame tekste estetinė užgaida.

Jis atsirado iš įsitikinimo, kad Nicos sutartis nesudaro gyvybingo Europos integracijos sąsajos proceso pagrindo. Tos sutarties reforma yra vienas iš didžiausių Konstitucinės sutarties pasiekimų. Būtų labai sunku pasiekti vienbalsio sutarimo dėl kitokios institucinės sistemos. Štai kodėl, kad ir kiek bus persvarstoma ši sutartis, svarbu išsaugoti šią jos dalį.

Projektų Europa ir Europos projektas

Tuo tarpu turime padaryti kiek galima daugiau ir kiek galima geriau jau pagal esamas sutartis turimomis priemonėmis.

Aišku, turime stengtis, kad teigiamas Europos politikos poveikis būtų akivaizdesnis. Piliečiai teisia institucijas pagal jų pasiektus rezultatus. Tačiau, kaip Strasbūre pripažino pirmininkas J. M. Barosso, Projektų Europa nėra Europos projekto alternatyva.

Ar įmanoma padaryti daugiau ir veikti geriau su tuo, ką turime? Be abejonės. Europos ekonomikos politikos koordinavimo stoka, jos silpnumas veikloje pasaulio lygmeniu ar teisinio ir policijos bendradarbiavimo srityje nėra techninės ar institucinės problemos, bet atsiranda dėl politinės valios stokos. To negalima išgydyti jokių tekstu, net pavadintu Konstitucija.

Šis politinės valios trūkumas daro ypatingą poveikį sprendžiant imigracijos problemą, kuri taip pat įtraukta į jūsų darbotvarkę.

Leiskite man šiuo klausimu pateikti keletą pastabų, kadangi tai yra skubiai sprendžiamas klausimas, kuriam Parlamentas skiria ypatingą dėmesį.

Imigracija. Praėjus septyneriems metams po Tamperės susitikimo.

Imigracija – viena didžiausių socialinių mūsų laikmečio problemų. Norint padaryti poveikį globalizacijai, ypač Afrikoje, tai turi būti vienas mūsų pagrindinių veiklos prioritetų.

Praėjus septyneriems metams po Tamperės susitikimo pasiekėme tikros pažangos tik vienoje iš keturių bendros imigracijos politikos sričių, t. y. kovos su nelegalia imigracija srityje.

Kitose srityse (legalios imigracijos, bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis ir imigrantų integracijos) visiškai nepažengėme į priekį, arba pažengėme nedaug. Vienbalsiškumo taisyklė trukdo priimti sprendimus.

Mums reikia priemonių politinei valiai įvykdyti. Tai reiškia, kad reikia imtis kvalifikuotos daugumos balsavimo Taryboje ir bendro su Europos Parlamentu sprendimo tvarkos, taikant EB sutarties 67 straipsnyje numatytą perėjimo nuostatą.

PIRMININKO KALBA

Imigracijos politikos negalima atskirti nuo plėtros politikos. Turime stengtis bendradarbiauti su kilmės šalimis, ypač su Afrika į pietus nuo Sacharos. Norėdami sustabdyti nelegalią imigraciją kitokiais metodais nei represija, turime joms suteikti daugiau ir geresnių galimybių ir reikalauti iš jų dalytis atsakomybę, kaip jau nurodyta Kotonu sutartyje.

Norėčiau aptarti dvi specifines saugumo ir teisės srities problemas (kurias sprendžiant reikia ne laukti, o skubiai veikti).

Policijos ir teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose

Dar kartą visi pripažįstame, kad judėti pirmyn mums trukdo tarpvyriausybiniis metodas. Sutartis dėl Konstitucijos sudarė sąlygas Bendrijoje įsteigti šį trečiąjį ramstį.

Vis dėlto pagal esamas sutartis turime perėjimo nuostatą (ES sutarties 42 straipsnis), kuri suteikia galimybę imtis Bendrijos metodo. Tai reiškia greitesnį tempą, daugiau veiksmingumo ir padidintą demokratijos kontrolę. Tam tikru metu Parlamentas tai siūlė.

Džiaugiuosi, kad kai kurios valstybės narės ir Komisija palaiko šį pasiūlymą. Prašau jų tai patvirtinti, nes tai nėra Konstitucinės sutarties paankstinimo klausimas, bet naudojimas jau dabar mums galima tvarka.

Sprendimas dėl PNR (keleivio duomenų įrašų)

Nauja Parlamento iniciatyva Teisingumo Teismo sprendimu, kuris panaikino Tarybos ir Komisijos sprendimą dėl oro linijų keleivių asmeninių duomenų perdavimo JAV valdžios institucijoms, sukurta padėtis reiškia, kad mūsų institucijų lojalus bendradarbiavimas yra būtinas.

Taigi matome, kad, jei nėra šio lojalumu grįsto bendradarbiavimo, teismai panaikina mūsų sprendimus, o piliečiai turi už tai sumokėti.

Minėtos padėties būtų buvę galima išvengti, jei būtų buvus panaudota anksčiau pristatyta vadinamoji „tiltelio“ (pranc. *passerelle*) nuostata, jungianti trečiąjį ir pirmąjį ramsčius.

Dabar Taryba ir Komisija kuo skubiau turi priimti būtinus sprendimus. Tačiau mes visi – Parlamentas, Taryba ir Komisija – turime dirbti kartu, norėdami pasiekti kitą etapą, t. y. galutinį susitarimą su valstybėmis narėmis po 2007 m. lapkričio mėnesio. Mes negalime pasitraukti iš tokios diskusijos, kuri susijusi su pagrindinėmis piliečių teisėmis, taip pat negalime sumenkinti parlamentų vaidmens, kuris toks svarbus šiam subtiliam klausimui.

Pirmininkaujant Jungtinei Karalystei ir pasinaudojus jau minėtu lojalumu grįstu bendradarbiavimu ir taikant bendro sprendimo procedūrą per trumpiausią laiką pavyko pasiekti tokį sudėtingą susitarimą dėl duomenų perdavimo apsaugos.

Taigi noriu priminti, kad Taryba sutiko kuo skubiau priimti pamatinį sprendimą dėl duomenų apsaugos. Tai yra įsipareigojimas, kurį ji privalo įvykdyti.

PIRMININKO KALBA

Tikiuosi, kad Taryba laikysis savo įsipareigojimų ir priims minėtą pamatinį sprendimą bei sprendimą dėl keleivių duomenų įrašų.

Taip pat tikiuosi, kad pavyks pasistūmėti į priekį ir įkurti Pagrindinių teisių agentūrą, kurią įkurti jūs paraginote 2003 metais. Parlamentas apgailestauja, kad kai kurios valstybės narės nepritaria tam, kad agentūrai būtų suteikta kompetencija pagal trečiąjį ramstį.

Apgailestauju, kad iš šios dienos darbotvarkės buvo išbrauktas agentūros klausimas.

Dar norėčiau tarti keletą žodžių apie tai, kokia yra tarpparlamentinė dinamika ir kokie simboliški įvykiai vyksta įsimintinomis dienomis.

Parlamentinė dinamika

Europos Parlamento ir nacionalinių parlamentų bendravimas labai greitai stiprėja. Kartu gebėjome sukurti parlamentinį dinamizmą, kuris padeda skatinti apmąstymus, propaguoti veiklą ir sustiprinti mūsų teisėtumą.

Tarpparlamentinis susitikimas, kuris įvyko gegužės 8 ir 9 dienomis (Europos diena) ir kurį drauge surengė pirmininkavusios Austrijos atstovai, yra puikus minėtojo dinamizmo įrodymas.

Kitas toks susitikimas bus surengtas, kai pirmininkaus Suomija ir mes kartu rengsimės 2008 metams, kai bus persvarstoma finansinė perspektyva, ypač atsižvelgiant į ES biudžeto išteklius.

Bet kuris Sutarties dėl Konstitucijos persvarstymas turi apimti ir šią parlamentinę dimensiją. Jau praėjo tie laikai, kai vyriausybės tardavosi už uždarytų durų. Jokios pažangos Europoje nebus pasiekta be jos piliečių arba, kitaip tariant, be efektyvesnio jos parlamentų dalyvavimo. Iš šios patirties galime išmokti būtent tai.

Taigi Europos Parlamentas pritaria pirmininkaujančios Austrijos pasiūlymui, kad Tarybos, kaip teisėkūros institucijos, svarstymai vyktų skaidriai.

Atgal į Messiną?

Ateityje bus daug simbolinių datų, kuriomis būtina pasiremti. 2007 m. minėsime penkiasdešimtąsias Romos sutarties metines, taip pat dešimtąsias Amsterdamo Vadovų Tarybos, kurios metu nors ir nesėkmingai pirmą kartą buvo bandoma reformuoti mūsų institucijas, metines.

Vis dėlto ne visos datos yra tokios šlovingos.

Praėjus penkiasdešimčiai metų nuo Romos sutarties pasirašymo, Komisija mums siūlo ieškant Sąjungos įkūrėjų žvelgti dar toliau – į Messiną.

1955 m. Messina neabejotinai buvo priešnuodis nuo Europos gynybos bendrijos žlugimo ir tai ne tik siejosi su bendrąja rinka.

Dar kartą skaitant deklaraciją galima stebėtis jos politiniais užmojais.

PIRMININKO KALBA

Jau tada buvo siūloma bendra energetikos politika, užsimenama apie socialinės politikos suvienodinimą, bendras darbo laikui taikomas taisyklės, dėl kurių mūsų ministrai prieš keletą dienų ir vėl nesugebėjo susitarti.

Taigi, ar šiandien esant tokioms aplinkybėms turėtume vadovautis anksčiau šešių Europos valstybių narių suformuluotais tikslais? Jei jau prisimename Messiną, tai turėtume turėti ne mažiau ambicijų nei prieš penkiasdešimt metų. Apibrėždami Sąjungos vertybes ir tikslus turime vadovautis Sutartimi dėl Konstitucijos, kuriai jūs pritarėte.

Ar nauja deklaracija tik dar kartą tai patvirtintų, ar įtrauktų mus į tolesnes painias diskusijas?

Baigdamas norėčiau priminti Paulo-Henrio Spaako žodžius, kuriuos jis parašė savo memuaruose *Nebaigta kova*: „kaskart, kai susiduriame su sunkumais, sugrįžtame prie mūsų bendrų įsitikinimų, iš kurių semiamės jėgų nugalėti sunkumus”.

Padėtis negali tapti dingstimi. Visi tekstai, dėl kurių susitariame, bus vertingi tik dėl bendrų įsitikinimų, kuriuos jie atspindi, ir dėl politinės valios juos taikyti.

Dėkoju už dėmesį.
